

Espalier Heritage School

Annual Planner 2025-26

Grade IX	Subject: Sanskrit									Created By: Amit Nagare		
Sr No	Lesson Name	learning objectives/ Subtopic	Methodology	pedagogical methods	learning outcome	Teaching Aid	Teaching Place	Is the lesson worksheet ready	Reff.books with pg.no.	No.of lectures required	Class Activities /Diagrams / Map work	Activity Suggested --- Tr Name
१	भारतीवसन्तगीतिः	विद्यार्थी भारतीय ऋतुसोबत पर्यावरणाचे भान कसे ठेवावे याबद्दल माहिती घेतात.	स्पष्टीकरण, कवितेचे गायन	शिक्षक व विद्यार्थ्यांनी उच्चार आणि मोठ्याने वाचन/गायन करण्यावर भर देणे. पर्यावरणाच्या इतर घटकांचा अभ्यास.	भारतातील विविध ऋतूंचे ज्ञान करून घेणे आणि त्याचबरोबर निसर्गात होणारे बदल कसे होतात ते समजून घेणे.	पाठ्यपुस्तक	शाळेचे मैदान, व सभोवतालचे नैसर्गिक वातावरण.	होय	शेमुषी पृष्ठ २ ते ६	3	गटचर्चा	अमित नागरे
२	स्वर्णकाकः	कोणत्याही गोष्टीचा लोभ हा माणसाचा विनाश करतो हे एका गोष्टीच्या माध्यमातून विद्यार्थी शिकतात.	स्पष्टीकरण, कथाकथन	१. शिक्षक त्यांचा वैयक्तिक अनुभव सांगतात. २. शिक्षक विद्यार्थ्यांना त्यांनी ऐकलेल्या लोककथांबद्दल विचारतात. ३. शिक्षक पाठ समजावून सांगतील. विचारमंथनः शिक्षक विद्यार्थ्यांना कथेद्वारे लेखकाला काय संदेश द्यायचा आहे ते समजावून सांगण्यास सांगतील.	विविध लोककथांचा आस्वाद घेणे व त्यातून जीवनमूल्य समजून घेणे.	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ ७ ते १६	3	कथाकथन आणि वक्तृत्व	अमित नागरे
३	गोदोहनम्	कामातील दिरंगाई ही माणसाला मिळणारे फल नष्ट करते याबद्दल विद्यार्थी संवादाच्या माध्यमातून समजून घेतात	स्पष्टीकरण, पाठाचे नाट्यीकरण	नाट्याद्वारे छोट्या छोट्या संस्कृत वाक्यांचा अभ्यास करणे आणि त्यांचा संवाद करताना वापर करणे.	नाट्यकथेचा आस्वाद घेणे आणि त्याद्वारे जीवनमूल्य यांचा अभ्यास करणे	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ १७ ते २५	4	संस्कृत वाक्याद्वारे संवाद	अमित नागरे
४	सूक्तिमौक्तिकम्	संस्कृत भाषेचे वैशिष्ट्य म्हणजे सुभाषिते. विविध नीती सुभाषितांचा अभ्यास विद्यार्थी या पाठात करतात.	नाट्यीकरण, सुभाषितांचे सस्वरगायन	शिक्षक पाठात आलेल्या श्लोकांना अर्थसह दैनिक जीवनाशी जोडून समजून देतील.	उत्तम/ मध्यम पुरुषनीतिविषयक सुभाषितांच्या माध्यमातून जीवनमूल्य समजून घेणे	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ २६ ते ३१	3	सुभाषित पाठांतर	अमित नागरे

५	भान्तो बालः	विद्यार्थी दशेत केवळ अभ्यास करणे हेच विद्यार्थ्यांचे कर्तव्य असते पण त्याने जर अभ्यास सोडून इतर गोष्टी केल्या तर त्याचा काय परिणाम होतो हे विद्यार्थ्यांच्या माध्यमातून समजून घेतात.	स्पष्टीकरण, अभ्यास न करण्याच्या विविध अडचणींचा विचार.	शिक्षक अभ्यास करण्यात येणाऱ्या अडचणींबद्दल विद्यार्थ्यांशी चर्चा करतील. विद्यार्थी अभ्यास करताना येणाऱ्या अडचणींबद्दल शिक्षकांना विचारतील. शिक्षक पाठाद्वारे विद्यार्थ्यांना येणाऱ्या अडचणी सोडवण्याचा प्रयत्न करतील.	अभ्यास करण्याच्या वाईट सवयी कशा दूर करायच्या हे समजून घेणे.	पाठ्यपुस्तक	शालेचे मैदान	होय	शेमुषी पृष्ठ ३१ ते ३८	4	अभ्यासाबद्दल गटचर्चा	अमित नागरे
६	सिकता सेतुः	अभ्यास करण्यास इतर कोणताही शॉर्टकट नसतो हे विद्यार्थी या कथेच्या माध्यमातून समजून घेतात.	स्पष्टीकरण,	अभ्यास करण्याच्या पद्धतीबद्दल शिक्षक वर्गात चर्चा करतील. विद्यार्थी ते समजून घेतील आणि पाठाच्याद्वारे आपण काय केले पाहिजे यावर विचार करतील.	अभ्यासातील अडचणींवर मात कशी करायची हे समजून घेणे.	पाठ्यपुस्तक	गज़िबो	होय	शेमुषी पृष्ठ ४६ ते ५३	3	अभ्यासात येणाऱ्या अडचणी बद्दल गटचर्चा	अमित नागरे
७	जटायोः शौर्यम्	सीतेला पळवून नेणाऱ्या रावणाशी जटायुने पराक्रमाने झुंज केली त्या संबंधातला प्राचीन श्लोकांचा हा पाठ विद्यार्थ्यांना व्याकरणातील विविध पैलू शिकवतो.	स्पष्टीकरण, श्लोकांचे गायन	प्राचीन संस्कृत चा नमुना म्हणून या पाठाकडे शिक्षक पाहायला सांगतील. यात आलेल्या व्याकरणाच्या घटकांचा अभ्यास विद्यार्थी करतील.	संस्कृत साहित्य परिचय	पाठ्यपुस्तक	classroom	होय	शेमुषी पृष्ठ ५४ ते ६०	3	प्राचीन ऐतिहासिक कथाकथन	अमित नागरे
८	पर्यावरणम्	माणसाच्या भौतिक विकासासोबत पर्यावरणाचे होणारे नुकसान हे माणसाला विनाशाकडे कसे घेऊन जाते हे विद्यार्थी या पाठातून शिकतात.	स्पष्टीकरण	पर्यावरणाच्या रक्षणासाठी आपण काय केले पाहिजे यावर शिक्षक विद्यार्थ्यांना प्रश्नावली तयार करून देतील. विद्यार्थी पाठाच्या आधारे या प्रश्नावलीतील अनेक समस्या सोडवण्याचा प्रयत्न करतील.	पर्यावरणाचे भान समजून घेणे.	पाठ्यपुस्तक	शाळेचे मैदान, व सभोवतालचे नैसर्गिक वातावरण.	होय	शेमुषी पृष्ठ ६१ ते ६७	3	पर्यावरणाच्या सुरक्षिततेसाठी केल्या जाणाऱ्या उपाययोजनाबद्दल गटचर्चा	अमित नागरे

९	वाङ्मनःप्राणस्वरूपम्	उपनिषदातील तत्त्वानुसार वाणी मन आणि प्राण यांचे स्वरूप काय आहे हे गुरु शिष्याच्या संवादातून विद्यार्थी शिकतात.	स्पष्टीकरण, प्राचीन संस्कृतचा अभ्यास	आत्मचिंतन करण्यासाठी आपले बोलणे आपले मन कशाप्रकारे काम करते यावर या पाठात शिक्षक विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करतील.	जीवनविषयक सिद्धांत	पाठ्यपुस्तक	शाळेचे मैदान	होय	शेमुषी पृष्ठ ६८ ते ७३	3	प्राचीन संस्कृत वाङ्मयाचा अभ्यास	अमित नागरे
---	----------------------	--	--------------------------------------	--	--------------------	-------------	--------------	-----	-----------------------	---	----------------------------------	------------